

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórum

Tudomány: út a világ megismeréséhez

Beszámoló

Megnyitó

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület huszonegyedik alkalommal szervezte meg *A Magyar Tudomány Napja Erdélyben* rendezvénysorozatát, melyet idén **Tudomány: út a világ megismeréséhez** címmel hirdettek meg. A járványhelyzet miatt két évig az online térbe szorult rendezvényre idén ismét hagyományos formában, személyes jelenléttel került sor 2022. november 18-19-én.

[A rendezvény meghívója itt tekinthető meg.](#)

Az EME 2002 óta rendszeresen megszervezi *A Magyar Tudomány Napja Erdélyben* című rendezvénysorozatát, csatlakozva a Magyar Tudományos Akadémia tudomány napi ünnepéhez. Az ünnepi rendezvény időpontja hagyományosan a november 23-ához közeli hétfőre, ezáltal az EME 1859-es alapító közgyűlésére is emlékezünk.

Az elmúlt évek hagyományaihoz igazodva, az idei, 21. rendezvény is két részből állt: a pénteki ünnepi nyitórendezvényen plenáris előadások hangzottak el a tudomány időszerű kérdéseiről, melyekre minden évben fiatal hazai kutatókat kérünk fel. A konferencia másnapján vagy november más időpontjaiban az EME 7 szakosztálya és 5 fiókegyesülete 16 szekcióüléssel tartja meg a saját tudományterületére szabott konferenciáját, melyek tematikáját maguk határozzák meg az egyes

régiókban és tudományágakban felmerülő sajátos kérdéskörök, évfordulók alapján. Ahogyan az elmúlt években is tettük, 2022-ben is az MTA ajánlását követtük a fórum témájának megválasztásában is. A rendezvény fővédnöke **Freund Tamás**, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke.

A konferencia pénteki plenáris rendezvényét **Bitay Enikő**, az EME elnöke nyitotta meg a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet dísztermében. A rendezvényen több intézmény részéről hangzottak el köszöntések. Elsőként **Kocsis Károly**, a Magyar Tudományos Akadémia Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke köszöntötte a jelenlévőket, ezt követően **Mile Balázs**, Magyarország Kolozsvári Konzulátusának első beosztott konzulja mondott köszöntőbeszédet. **Soós Anna**, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem rektorhelyettese, majd **Tonk Márton**, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem rektora is köszöntötte a rendezvénysorozatot és a jelenlévőket. **Pálfi József**, a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem rektora köszöntése után **Gábor Csilla**, az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottság elnöke, **Magyari Tivadar**, az RMDSZ ügyvezető alelnöke köszöntő szavai hangzottak el. **Oláh Emese**, Kolozsvár alpolgármestere beszéde után **Morvai Tünde**, az MTA Határon Túli Magyarok Titkársága osztályvezetője zárta a köszöntések sorát. Ezt követően a résztvevők néhány perces kisfilmben tekinthették meg az elmúlt évek tudomány napi rendezvénysorozatainak rövid összefoglalóját.

Ünnepi plenáris előadások

Az ünnepi plenáris előadások sorát **Hudecz Ferenc** kémikus, egyetemi tanár, akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke nyitotta meg, előadásának címe: *Együtműködés és verseny: közös jövőnk – közös felelősségünk.*

Gr. Mikó Imre-emléklapok

A hagyományokhoz híven, a MTNE 21. fórumán is sor került a **Gr. Mikó Imre-emléklapok** átnyújtására, mely idén is fontos ünnepi mozzanata volt a rendezvénynek. A Gr. Mikó Imre-emléklapokat **Bitay Enikő**, az EME elnöke és **Bogdándi Zsolt**, az EME főtitkára nyújtotta át összesen **hét** díjazottnak.

Gr. Mikó Imre-emléklapot kapott **Hudecz Ferenc** akadémikus, kémikus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke, **Zsoldos Attila** akadémikus, történész, az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztály osztályelnöke, **Hoffmann István** akadémikus, nyelvész, a Debreceni Tudományegyetem egyetemi tanára. Gr. Mikó Imre-emléklappal tüntette ki az EME **Pálfi József** református lelkipásztort, egyháztörténészt, a Partiumi Keresztény Egyetem rektorát, **Gálfi Emőke** történész, az Erdélyi Múzeum-Egyesület Jakó Zsigmond Kutatóintézetének tudományos munkatársát, **Flóra Ágnes** történészt, a Román Nemzeti Levéltár Kolozs Megyei Levéltárának munkatársát, a BBTE óraadó tanárát, illetve **Gergely Attila-Levente** polimermérnököt, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Karának oktatóját.

A díjátadást követően kiskoncertre került sor. **Horváth Bálint** zeneszerző, tanár, a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjasa Orbán György: *A brassói lány* és Horváth Bálint: *Négy prelúdium fehér hangokon* című műveket adta elő zongorán.

A MAGYAR TUDOMÁNY NAPJA ERDÉLYBEN

ÜNNEPI PLENÁRIS ELŐADÁSOK

21. FÓRUM

Hudecz Ferenc
Együttműködés és verseny: közös jövőnk – közös felelősségünk

Zsoldos Attila
Az Aranybulla és története

Hoffmann István
A helynevek mint a Kárpát-medence történetének forrásai

 Protestáns Teológiai Intézet díszterme,
Kolozsvár, Bocskai/A. lancu tér 13. sz.
2022. november 18. péntek, 10. 00 óra

TÁMOGATÓK

A szünet után folytatták az ünnepi plenáris előadások sorát. **Zsoldos Attila** történész, akadémikus az *Az Aranybulla és története* címmel, majd **Hoffmann István** nyelvész, akadémikus *A helynevek mint*

a *Kárpát-medence történetének forrásai* címmel tartott ünnepi plenáris előadást, melynek keretében bemutatta a készülő Magyar Nemzeti Helynévtár programot.

A MTNE 21. fórumának nyitórendezvényén szép számban vettek részt az Erdélyi Múzeum-Egyesület tagjai és az érdeklődők, **139** személy regisztrált a plenáris ünnepségre.

FIATAL KUTATÓK A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN – PLENÁRIS ELŐADÁSOK

A MAGYAR TUDOMÁNY NAPJA

ERDÉLYBEN

21. FÓRUM

Fiatal kutatók a tudomány szolgálatában

FLÓRA ÁGNES
A kolozsvári polgár.
Polgárjog és polgárfelvétel a kora újkori Kolozsváron

KEREKES-MÁTHÉ BERNADETTE
Fogmorfológiai jellegzetességek
és metrikus paraméterek csírahányban

PAKÓ LÁSZLÓ
Gyilkosság, boszorkányüldözés és szakmai túlkapas.
Egy „kivételes” prókatori életút a kora újkori Kolozsváron

GERGELY ATTILA-LEVENTE
Polimer nanoszálak
szövedékek előállítása
és lehetséges alkalmazásai

ORBÁN-BAKK KINCŐ
Egyéni és szociális immunitás a társas rendszerekben

TORKOS MÁRK ERIK
A népiségtől a kortársig: Hagyományörzés
a kortárs művészet tükrében

MÁTHÉ ISTVÁN
Zöld tó, nem tiszta tó – A Szent Anna-krátértő
állapotának romlása

MITRULY ÁRPÁD
James Joyce Ulysses című regényének
intertextuális megközelítése fordításméleti szempontból

ALT MÓNIKA ANETTA
A digitális technológia szerepe
a kiskereskedelmi értékesítésben

EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.
2022. november 18. péntek, 14. 30 óra.

TÁMOGATÓK

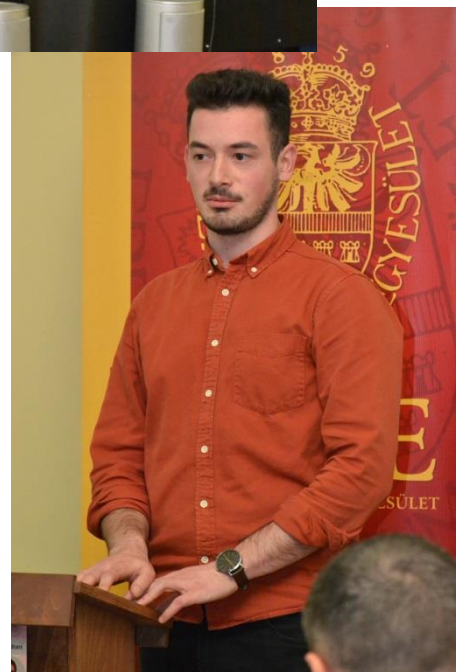
Az ünnepi megnyitó délutáni szekciójára az EME-székház előadótermében került sor, ahol nagyszámú közönség hallgatta meg a plenáris előadásokat. A délutáni plenáris előadások megtartására ez alkalommal is fiatal erdélyi kutatókat kértünk fel különböző szakterületekről, különböző intézmények képviselőitől, azzal a céllal, hogy kutatási eredményeiket minél szélesebb körben terjesszék a hazai közönség előtt is, tudományos kapcsolatokat alakítsanak ki, láthatóvá és ismertté váljanak az erdélyi és magyar tudományosság palettáján.

Flóra Ágnes történész-levéltáros, a Kolozs Megyei Levéltár munkatársa arról tartott előadást, hogy milyen feltételek mellett, milyen kötelezettségvállalással és milyen indíttatásból lett vagy lehetett

valaki a város teljes jogú polgára a kora újkori Kolozsváron. **Kerekes-Máthé Bernadette Evelyn** fogorvos, a marosvásárhelyi George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem, Fogorvostudományi Karának adjunktusa a különböző veleszületett fogazati rendellenességek összetett háttérét és ezeknek a morfometriai és genetikai kutatások segítségével történő kezelését mutatta be. **Gergely Attila-Levente** polimermérnök, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Kar Gépészmérnöki Tanszékének adjunktusa a polimer nanoszálak szövődékek előállításáról és lehetséges alkalmazásairól beszélt. **Máthé István** mikrobiológus, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Csíkszeredai Kar Biomérnöki Tanszékének docense a Szent Anna-tóba 2010 körül bekerült ezüstkárász okozta károkról tartott előadást.

Alt Mónika-Anetta közgazdász, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karának docense előadásának témája a digitális technológiának a kiskereskedelmi értékesítésben betöltött szerepe, különös tekintettel az élelmiszer-kiskereskedelmi szektorban bevezetett technológiai újításokra. **Pakó László** történész, az EME Jakó Zsigmond Kutatóintézetének munkatársa a kora újkori Kolozsváron történt gyilkosságokról, boszorkányüldözésekről és az ezekhez kapcsolódó szakmai túlkapasokról tartott előadást. **Orbán-Bakk Kincső** biológus, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Biológia és Geológia Karának doktorandusza és tanársegédje társas rovarok egyéni és szociális immunitását tárgyalta. **Torkos Márk Erik** vizuális művész, fotográfus, a Partiumi Keresztény Egyetem Művészeti Tanszékének munkatársa a hagyományörzés és a kortárs művészetek összekapcsolásának lehetőségeiről tartott előadást. **Mitruly Árpád** nyelvész, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Hungarológiai Tudományok Doktori Iskolájának doktorandusza James Joyce Ulysses című regényének intertextuális megközelítését mutatta be fordításelméleti szemszögből.

Az esti fogadás hagyományosan része a MTNE első napjának, de erre az elmúlt két évben a járványhelyzet miatt nem kerülhetett sor, ezért különös jelentősége volt annak, hogy a délutáni plenáris előadásokat követően megtartottuk az ünnepi fogadást is, ahol sor kerülhetett a személyes ismerkedésre, találkozásra, kötetlen beszélgetésekre. A fogadás keretében az EME volt elnökét, **Egyed Ákost** 93. születésnapja alkalmából köszöntötték.

A konferencia másnapján, november 19-én került sor az EME szakosztályainak és fiókegyesületeinek szekcioulására, melyek tematikáját maguk határozzák meg az egyes régiókban és tudományágakban felmerülő sajátos kérdéskörök, évfordulók alapján. Egyes szakosztályi rendezvényeket november más időpontjaiban tartanak meg.

[A rendezvény programfüzete elérhető itt](#) A szakosztályi és fiókegyesületi rendezvények lezárását követően ezekről bővebben tájékozódhatnak az EME honlapján.

Részvevők, szerzők, előadások számokban

Az ünnepi megnyitó és plenáris előadások mellett további 15 szakmai rendezvény gazdagította a tudományos fórumot az EME 7 szakosztálya és 3 fiókegyesülete szervezésében, valamint az OMDSZ és a Partiumi szekció szervezésében, egy kivétellel mind személyes jelenléttel. Idén összesen 244 szerző 154 előadása került bemutatásra, ezenkívül 14 könyvbemutatóra és 5 különböző díjátadásra is sor került.

Akinek nem sikerült csatlakoznia rendezvényeinkhez, kiadványainkból is tájékozódhat az egyes szakterületeken elhangzott előadásokról. Az évi rendszerességgel megjelenő Certamen sorozatban a Nyelv-, irodalom-, néprajztudomány, Történelem és Művészettörténeti, illetve Zenetudományi szekció előadásait, valamint a Műszaki Tudományos Közlemények sorozatban a reáltudományok szakterületén elhangzott előadások írott változatát olvashatják. A természettudományi előadások közlésre javasolt tanulmányai pedig a Múzeumi Füzetek – Acta Scientiarum Transylvanica folyóiratban, az anyagtudományoké pedig az Acta Materialia Transylvanica folyóiratban jelennek meg.

Sajtóvisszhang az ünnepi megnyitóról:

Az esemény előtt az Erdélyi Figyelő interjút készített Bitay Enikővel, az EME elnökével, az interjú a következő linken tekinthető meg: <https://www.youtube.com/watch?v=MXXwIDan6P0>

Sajtópartnerünk, a Szabadság napilap *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* címmel jelentetett meg fényképes beszámolót a pénteki plenáris nyitóünnepségről:

<http://szabadsag.ro/-/magyar-tudomany-napja-erdelyben-atadtak-a-grof-miko-imre-emleklapokat>

A rendezvényünket a Magyar Tudományos Akadémia, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., a Communitas Alapítvány, a Kolozs Megyei Tanács és a Mathias Corvinus Collegium támogatták, melyet ezúton is megköszönünk, hiszen hozzájárultak a rendezvény sikeres lebonyolításához, megvalósításához.

Külön köszönetünket fejezzük ki a társintézmények szíves közreműködéséért, kiemelve a Babeş–Bolyai Tudományegyetemet, a Sapientia Erdély Magyar Tudományegyetemet és Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusát

Bitay Enikő, akadémikus, az MTA külső tagja, az EME főtitkár

Email: titkarsag@eme.ro

Tel:+40-75-1016063

ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET

RO, 400009 Kolozsvár/Cluj Jókai/Napoca u. 2-4.

Postacím: 400750 OP 1-191

Tel/fax: 0264-595176

www.eme.ro/mtne

titkarsag@eme.ro